

Резюме

на Програмата за научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация за периода 2021-2027 (6 януари 2022 г.)

Настоящото резюме е подготвено от екипа на НСОРБ, на база проекта на Програмата за научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация за периода 2021-2027 (ПНИИДИТ), публикуван на <https://www.eufunds.bg/bg/node/9100>

Програмна стратегия:

Програмата, която се финансира от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР), е ориентирана към постигане на Цел на политиката на ЕС „По-интелигентна Европа чрез насърчаване на иновативния и интелигентен икономически преход“.

ПНИИДИТ ще допринесе за изграждането на ефективна и устойчива екосистема на научните изследвания и иновациите, на електронното управление, базирано на данни и на националната киберсигурност, за справяне с кризисни и извънредни ситуации, както и за посрещане на обществените и глобални предизвикателства.

Интервенциите по Програмата, са обособени в 2 основни приоритета, както и такъв за техническа помощ.

Приоритет 1: Устойчиво развитие на българската научно-изследователска и иновационна екосистема

В рамките на приоритета ще се подкрепят действия в няколко направления, чрез които ще адресират слабостите в екосистемата, ще се подобри капацитета, представянето и връзката между отделните нейни елементи и ще се повиши ефективността на тяхното взаимодействие, интеграцията им в европейското и глобално пространство за постигане на максимален ефект и резултати, в полза на интелигентната икономическа трансформация.

Подкрепата в рамките на две Специфични цели (СЦ).

СЦ 1: Развитие и засилване на капацитета за научни изследвания и иновации и на внедряването на модерни технологии

Действията са групирани в три приоритетни направления:

- ✚ Устойчиво развитие на националния капацитет за научни изследвания и иновации;
- ✚ Трансфер на технологии и знания;
- ✚ Европейска интеграция и интернационализация.

Приоритетно направление 1: Устойчиво развитие на националния капацитет за научни изследвания и иновации:

Приоритетно ще бъдат подкрепяни вече изградени и работещи звена за дейности, свързани с научни изследвания и иновации и създаването и внедряването на базирани на резултатите от НИРД разработки с високо качество. Предвижда се около 75% от финансирането да бъде заделено за същинските дейности за осъществяване на научни изследвания (експериментално развитие, индустриални изследвания, изграждане на научен и иновационен капацитет) и не повече от 25% да бъдат отделени за допълващи дейности, свързани с модернизация и обновяване на оборудването, необходимо за изпълнение на същинските дейности. За новоизграждащите се научноизследователски и иновационни инфраструктури, като напр. регионалните иновационни центрове, се предвижда до 60% от финансирането да бъде заделено за ново оборудване и инсталирането му в лабораториите, а останалото финансиране да бъде насочено към използването на новоизграденото оборудване за осъществяване на научни изследвания и иновации в тези звена. Задължителен компонент за предоставяне на подкрепата е наличие на ефективно сътрудничество с бизнеса.

Основните типове действия, са:

- Развитие на центровете за върхови постижения (ЦВП) и центровете за компетентност (ЦК), изградени по ОП НОИР (2014-2020 г.);
- Подкрепа за ключови научни инфраструктури и инфраструктурни проекти от Националната пътна карта за научна инфраструктура 2020-2027 г.(НПКНИ) извън ЦВП и ЦК;
- Насърчаване на сътрудничеството между ЦВП, ЦК, обектите от НПКНИ и МСП чрез предоставяне на ваучери;
- Развитие на регионалния иновационен капацитет, чрез:
 - изграждане на регионални иновационни центрове,
 - специализирана научноизследователска и иновационна инфраструктура в рамките на индустриални паркове и
 - пилотни инициативи, свързани с подкрепа на нови модели на взаимодействие между научноизследователските организации, висшите училища и бизнеса в съответния район;
- Разработване на единна информационна платформа за научни изследвания и иновации;
- Създаване на условия за споделянето и управлението на научноизследователските данни в съответствие с FAIR принципите и утвърждаването на отворената наука като стандартна практика при провеждане на научни изследвания;
- Създаване на условия за повишаване на видимостта на висококачествените научни резултати.

Финансовите ресурси, разпределени за Приоритетно направление 1, представляват 35% от общото разпределение на средства за Приоритет 1.

Приоритетно направление 2: Трансфер на технологии и знания:

Основната цел на интервенциите в тази приоритетна област е да се осигури подкрепа за изграждане на функционираща система за трансфер на знания и технологии, която да подпомогне процеса на пазарна реализация на резултатите от научните изследвания и иновациите в индустрията.

Основните типове дейности, са:

- Развитие на национален модел за трансфер на знания и технологии;
- Програми за сътрудничество за трансфер на технологии;
- Програми за мобилност между индустрията и изследователски организации и висши училища;
- Развитие на иновационни клъстери;
- Подкрепа на технологични и интензивни на знания спин-оф компании;
- Подкрепа за създаването и развитието на индустриални старт-ъп системи, насочени към разгръщане високи нива на научни изследвания и иновации;
- Европейски цифрови иновационни хъбове (ЕЦИХ);
- Подобряване на капацитета за защита и експлоатация на правата върху интелектуалната собственост. Основните дейности, които ще бъдат финансирани са за:
 - Развитие на капацитет в сферата на интелектуалната собственост
 - Изграждане на информационен център.

Финансовите ресурси, разпределени за Приоритетно направление 2, представляват 40% от общото разпределение на средства за Приоритет 1.

Приоритетно направление 3: Европейска интеграция и интернационализация:

Основната цел на направлението е повишаване на интернационализацията и увеличаване дела на участие на страната в Рамковата програма на ЕС „Хоризонт Европа“, чрез осигуряване на набор от действия за укрепване и укрепване и развитие на капацитета на страната в тази сфера.

Основните типове дейности, са:

- Финансиране за проекти, получили „Печат за високи постижения“ в конкурсите по:
 - Европейския съвет по иновации (ЕСИ);
 - Европейския научноизследователски съвет (ЕНС);
 - Подкрепа на дейности „Мария Склодовска - Кюри“;
- Повишаване на участието на български научни организации, висши училища и МСП в РП „Хоризонт Европа“, укрепване на техния научен, иновационен и/или административен капацитет чрез:
 - Участие в европейски партньорства;
 - Укрепване на сътрудничеството с Европейския институт за иновации и технологии (EIT);
 - Осигуряване на допълващо финансиране на проекти по компонент „Разширяване на участието и разпространяване на високи постижения“;

- Национално финансиране на проектни предложения по „Изграждане на връзки (туининг)“ (Twinning);
- Национално финансиране на проектни предложения по „Катедри на ЕНП“ (ERA Chairs)

Финансовите ресурси, разпределени за Приоритетно направление 3, представляват приблизително 23 % от общото разпределение на средства за Приоритет 1.

Основни целеви групи:

Центрове за върхови постижения, центрове за компетентност, изследователски организации, висши училища, предприятия, включително спин-оф компании и стартиращи компании, иновационни клъстери, офиси за технологичен трансфер, индустриални паркове, консорциуми, институции и ведомства, работещи в областта на научноизследователската и иновационна дейност, защитата на индустриалната и интелектуалната собственост.

Принос към териториалния подход:

Действията, предвидени на регионално ниво за развитието на научноизследователската и иновационна екосистема включват избор между индикативен набор от дейности, който ще се осъществява на база специфичните нужди за развитие на конкретния район, заложен в интегрираните териториални стратегии и резултатите от извършеното картографиране на научноизследователската и иновационна инфраструктура. Типовете дейности включват:

- 1) създаването и развитието на регионални иновационни центрове;
- 2) изграждане и създаване на специализирана научноизследователска и иновационна инфраструктура като част от развитието на индустриални паркове;
- 3) подкрепа за проекти за изграждане на регионални дигитални хъбове, успешно преминалите процедурата по селекция на ЕК и получили „Печат за високи постижения“;
- 4) пилотни инициативи, свързани с подкрепа на нови модели на взаимодействие между научноизследователските организации, висшите училища и бизнеса в съответния район;
- 5) подкрепа за иновационни клъстери.

Дейностите ще се реализират чрез подхода за Интегрираните териториални инвестиции (ИТИ), и трябва да отговарят на целите и приоритетите за развитие, определени в съответните интегрирани териториални стратегии за развитие на регионите NUTS 2 (подход отдолу нагоре) и картографирането на нуждите, извършени на национално ниво за развитието на научноизследователската и иновационна екосистема (подход отгоре надолу).

Планирано използване на финансови инструменти:

Дялови и квази-дялови инвестиции. Получатели на помощта ще бъдат спин-оф компании, стартиращи високотехнологични предприятия и предприятия, базирани на знанието като част от индустриални стартър системи. Ще се подкрепя трансфера на знания и технологии и превръщането на научните разработки в пазарно приложими продукти и технологии, както и управлението и използването на права по интелектуална

собственост. Подкрепа ще се предоставя за инвестиции, попадащи в областите на интелигентна специализация съгласно ИСИС 2021-2027.

При разработване на инвестиционната стратегия за прилагане на ФИ по програмата ще се обследват възможностите за прилагане на комбинирана подкрепа на БФП и финансови инструменти, включително в рамките на една операция, при което размерът на БФП не надвишава средствата по финансовия продукт и операцията се изпълнява по правилата за финансови инструменти.

Индикативен финансов ресурс - 587 710 000 евро (евродял).

СЦ 2. Развитие на умения за интелигентна специализация, индустриален преход и предприемачество

Основна цел на интервенциите е адресиране на идентифицираните в рамките на картографирането нужди на участниците в националната научноизследователска и иновационна екосистема, свързани с развитието на човешкия капитал – знанията и уменията за пълноценно участие в нейното функциониране и оптимално възползване от установените взаимодействия в нея.

Предвижда се създаване на платформа за умения за интелигентна специализация (S3 умения), включваща висококвалифицирани и подготвени обучителни организации и експерти в различни сфери и направления имащи отношение към общата политика и интелигентната специализация.

Платформата е структурирана на две нива:

- *Първо ниво:* покрива широк кръг от теми, свързани с развитие на основни умения за управление на научноизследователския и иновационния процес – бизнес умения и иновативно предприемачество; знания и умения, свързани с участие в процесите на отворените иновации и отворена наука; трансфер на знания и технологии; пазарна реализация на разработките; управление на интелектуалната собственост и права; особености на регионалните инвестиции в сферата; интернационализация на създадените знания, продукти и технологии; подготовка и управление на иновационни проекти; основни принципи и умения, необходими за подготовката и изпълнението на съвместни проекти между научните организации, висшите училища и индустрията; умения и знания, необходими за използване на дигиталните решения и данните, вкл. advanced digital skills и data skills, като източник на нови технологии, знания и иновации; ефективно участие в процеса на предприемаческо откритие и др.

Целева група: научни организации, висши училища, предприятия, представители на държавните структури, ангажирани с осъществяването на тази политика, организации, играещи ролята на посредници – клъстери, централни и регионални иновационни звена, граждански организации.

- Второ ниво: ще предоставя специализирано/секторно знание по отделните тематични направления на ИСИС- тематично обвързани знания и умения, които подпомагат пълноценното участие в иновационния цикъл, трансфера на

технологии и пазарната реализация в съответните области. Акцент се поставя върху уменията и знанията, необходими за зеления преход в допълнение с инвестициите в умения и знания в регионите, попадащи в обхвата на Фонда за справедлив преход и синята трансформация на икономиката, както и всички специфични умения, свързани с прехода и развитието на новите технологии в сектори, като селско стопанство и храни, здравеопазване, чисти технологии, мехатроника и ИКТ и др.

Целева група: научни организации, предприятия и висши училища, които оперират в съответната секторна сфера на национално и регионално ниво

Финансовите ресурси, разпределени за интервенцията по тази специфична цел, представляват приблизително 2% от общото разпределение на средства за Приоритет 1.

Основни целеви групи:

Представители на научни организации и висши училища, осъществяващи изследователска дейност- млади учени, докторанти и пост-докторанти, академичен състав, вкл. релевантната администрация, предприятия, иновационни клъстери, офиси и звена за технологичен трансфер, институции и ведомства, работещи в областта на научноизследователската и иновационна дейност.

Интервенциите ще бъдат реализирани чрез централизирани процедури на национално ниво.

Индикативен финансов ресурс - 12 500 000 евро (евродял).

Приоритет 2: Цифрова трансформация на публичния сектор

Подкрепа за инвестиции в две направления:

Приоритетно направление 1: Данните, като ключов капитал на обществото

Реализиране на новия подход за цифрова трансформация на публичния сектор, чрез управление, базирано на данни с подкрепата на ПНИИДИТ ще обхване следните интервенции:

- Създаване на рамка за управление на данни и изграждане на оперативно съвместими пространства за данни;
- Изграждане на платформа за интелигентно управление, базирано на данни;
- Развитие на инструментариум за обработка на данни и технологични инструменти за обезличаване на чувствителни данни;
- Развитие на капацитета на компетентните органи (в т.ч. най-съвременни техники и методи, обучения, оборудване, правна регламентация), насърчаване на споделянето и алтруизма на данни;
- Развитие на трансгранични услуги за използване и споделяне на данни и интеграция с облачни инфраструктури на европейско ниво;

- Провеждане на мащабни кампании, реализиране на различни събития и инициативи за развитие на специфични дигитални умения за създаване и използване на цифрови услуги и продукти, споделяне на данни и популяризиране на възможностите и потенциала за използване и повторно ползване на публичните данни за създаване на иновации и допълнителна стойност за икономиката и обществото.

Приоритетно направление 2: Киберсигурност

Подкрепа ще се осигурява за следните действия:

- Действие #CS1: Изграждане на среда за сътрудничество за насърчаване и повишаване на доверието и сътрудничеството между партньорите в областта на киберсигурността на национално ниво;
- Действие #CS2: Укрепване капацитета на Национални компетентни органи (НКО) и секторните екипи за реагиране при инциденти с компютърната сигурност към тях (СЕРИКС);
- Действие #CS3: Изграждане на киберсигурна среда за уязвими обществени и бизнес организации посредством централизиран мониторинг и защита;
- Действие #CS4: Изграждане на система за киберзащита на споделените информационни ресурси.

Основни целеви групи: Структури на държавната администрация на всички нива и нейните служители; граждани; предприятия.

Индикативен финансов ресурс - 264 080 000 евро (евродял).

Приоритет за техническа помощ

- Изграждане на капацитет на Управляващия орган, определени от скорошното развитие на системата за научни изследвания и иновации, и по-специално - създаването на Държавната агенция за научни изследвания и иновации (ДАНИИ) и дирекция в ДАНИИ, която ще изпълнява функциите на УО на ПНИИДИТ за периода 2021-27 г.;

Директен бенефициент: УО на ПНИИДИТ 2021-2027 г.

- Укрепване и развитие на капацитета за стратегическо планиране и изпълнение на политики в областта на научните изследвания и иновациите и електронното управление;

Директни бенефициенти: ДАНИИ и ДАЕУ

- Повишаване на капацитета на бенефициентите по ПНИИДИТ за изпълнение на действията по програмата;

Директни бенефициенти: УО на ПНИИДИТ 2021-2027 и научноизследователски организации, висши училища, ЦВП, ЦК, предприятия, дигитални иновационни центрове, структури на публичната администрация и др.;

- Дейности за осигуряване на видимост, прозрачност и комуникация на изпълнението на ПНИИДИТ 2021-2027.

Директен бенефициент: УО на ПНИИДИТ 2021-2027 г.

Индикативен финансов ресурс - 21 220 000 евро (евродял).

Бюджет на Програмата:

<i>Приоритет</i>	<i>Принос на ЕС (евро)</i>	<i>Национален принос (евро)</i>	<i>Общо (евро)</i>
П1	600 210 000	145 600 504	745 810 504
П2	264 080 000	57 698 151	321 778 151
ТП	21 220 000	4 637 456	25 857 456
Общо	885 510 000	207 936 111	1 093 446 111